

Friluftslivets fellesorganisasjon

Adresse: Nedre Slottsgate 25, 0157 OSLO
Telefon: 23 31 09 80, Telefaks: 23 31 09 89, E-post: post@frifo.no, www.frifo.no
Org. nr.: 971 262 834, Bankgiro: 7154.05.51671, Postgiro: 0801 2713550

Miljøverndepartementet
postmottak@md.dep.no

Oslo 28.2.2013

NASJONAL HANDLINGSPLAN FOR BIOLOGISK MANGFOLD - INNSPILL

Vi viser til innspillsmøte om Nasjonal handlingsplan for biologisk mangfold 5. februar 2013 og vårt innspill der. På møtet ble det også gitt muligheter for å komme med et skriftlig innspill i saken innen utgangen av februar. Her følger vårt innspill som utdyper det som ble sagt i møtet.

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) representerer femten store friluftslivsorganisasjoner i Norge med til sammen over 700.000 medlemskap. En av hovedoppgavene for FRIFO er å ivareta allemannsretten og det enkle tradisjonelle (ikke-motoriserte) friluftslivets vilkår i Norge, herunder naturgrunnlaget for å drive friluftsliv. Som ledd i dette er vi opptatt bevaring og bærekraftig bruk av naturmangfoldet.

De internasjonale målene for biologisk mangfold 2011-2020 (Aichimålene) er ambisiøse, men samtidig helt nødvendige for å møte trusselen mot naturmangfoldet. FRIFO støtter derfor utarbeidelsen av en Nasjonal handlingsplan for naturmangfold. Det er avgjørende viktig at dette ikke blir et nytt festskrift, men en ambisiøs plan med konkrete tiltak som følges opp med handling.

Friluftslivet og naturmangfoldet

For FRIFO er det friluftslivet og naturopplevelsen som er utgangspunktet. Naturen er en forutsetning for å drive friluftsliv, og bevaring av naturmangfoldet er derfor en grunnleggende premisse for friluftslivet og naturopplevelsen. Våre kommentarer nedenfor vil derfor først og fremst ta utgangspunkt i dette.

Grunnleggende trusler

Tap av naturmangfold er imidlertid en mye mer grunnleggende trussel for samfunnet enn bare tap av naturopplevelse for friluftslivet. Dette er en grunnleggende trussel mot oss selv på lik linje med menneskeskapte klimaendringer.

Trussel- eller alvorlighetsgraden står derfor ikke i forhold til den oppmerksomheten dette får i samfunnet. Det er derfor etter FRIFOs mening et sterkt behov for å få saken høyt opp på samfunnets dagsorden, og tiltak som gjøre noe med dette må settes inn.

Organisasjoner tilsluttet Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO): 4H Norge, Den Norske Turistforening, Forbundet KYSTEN, Kristen Idrettskontakt, Norges Turmarsjforbund, Norges Jeger- og fiskerforbund, KFUK-KFUM speiderne, Norges Klatreforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges Padleforbund, Norges Røde Kors Hjelpekorps, Norges speiderforbund, Norsk Kennel Klub, Skiforeningen, Syklistenes Landsforening.

Menneskeskapte klimaendringer er en alvorlig og grunnleggende trussel i seg selv, men er også en trussel mot naturmangfoldet. Det er derfor svært viktig å gjøre noe med klimatrusselen for å bevare naturmangfoldet. Imidlertid er det slik i dag at en rekke klimatiltak er en direkte trussel mot naturmangfoldet. Det er derfor avgjørende at en klarer å se dette i sammenheng og sørger for å sette inn tiltak som både tar hensyn til klimatrusselen og tap av naturmangfold.

Dette gjelder særlig innenfor energisektoren, der det i dag er et massivt utbyggingspress i klimaets navn. Dette utbyggingspresset er samtidig er en trussel mot naturmangfoldet.

Kunnskapsbasert forvaltning

En forutsetning for å ta vare på naturmangfoldet er en kunnskapsbasert forvaltning og klare forvaltningsmål. For å nå dette er det blant annet behov for å sette i gang tiltak som kan heve kompetansen i kommunene og hos andre som forvalter norsk natur. For en kunnskapsbasert forvaltning er det selvsagt også behov for god kunnskap om naturmangfoldet. Det er derfor behov for en nasjonal kartlegging og kunnskapsinnhenting på et helt annet nivå enn hva som her vært tilfelle så langt.

Forvaltningen av naturmangfoldet er imidlertid for viktig til kun å overlates til spesielt interesserte. Det må derfor skapes en allmenn forståelse for alvoret i tap av naturmangfoldet og dermed skape forståelse for de avgjørelser som bli tatt for bevare naturmangfoldet.

Det trengs derfor en bevisstgjøring i hele samfunnet; politikere på alle nivåer, myndigheter og beslutningstakere på alle nivåer i alle sektorer, journalister/media, næringsliv og befolkningen som helhet. Det må derfor utvikles en rekke tiltak som kan føre til denne bevisgjøringen.

Helhetstenkning og samlet belastning

Norge er et meget sektorisert samfunn der presset på norsk natur stadig øker og bit-for-bit-utbyggingen forsetter som aldri før. Det er derfor helt nødvendig med helhetlige planer der både samme type inngrep og ulike typer inngrep sees i sammenheng over større områder, jf naturmangfoldlovens § 10 om sumeffekter og samlet belastning.

Vestlandsforskning holder for øyeblikket på med et prosjekt på oppdrag fra FRIFO som ser på problemstillinger og metodeutvikling omkring sumvirkninger og samlet belastning. FRIFO mener det er viktig for myndighetene å følge opp og videreutvikle prosjektet hvis naturmangfoldloven skal få en reell betydning i forvaltningen og de avgjørelsene som tas om utnyttelse av naturmangfoldet.

Det er også nødvendig å lage nasjonale/regionale arealplaner som ser både like og ulike inngrep i sammenheng og at forholdet mellom bruk og vern gjøres på en bevisst og kunnskapsbasert måte. Når det er laget slike planer, som avveier ulike hensyn på en god måte, er det også avgjørende at disse følges og ikke undergraves, verken fra kommunale, fylkeskommunale eller statlige myndigheter eller andre som har innvirkning på dette.

Vi ser spede forsøk på fylkesplaner innenfor vindkraft og småkraft, men dette har til nå vært frivillige planer i fylkesregi, uten at de i stor grad har fått reell innflytelse på resultatene. Det må det gjøres noe med.

Verdsetting av natur og økonomiske virkemidler

Hvis vi skal ta vare på naturmangfoldet må natur- og friluftsverdier helt opplagt veie tyngre i arealsaker enn i dag. Det betyr at terskelen for å ødelegge norsk natur må bli høyere enn i dag og at vi må utnytte de arealene som allerede er berørt på en mer effektiv måte. Verdsetting av økosystemtjenester kan være et virkemiddel, men det må også legges andre verdier til grunn ved verdsetting av naturmangfoldet.

Det er også viktig at eksisterende økonomiske subsidieordninger som har negative virninger på naturmiljøet opphører og at nye negative subsidieordninger ikke blir etablert.

Dette gjelder for eksempel subsidieordninger innen skogbruk og innenfor produksjon av fornybar energi. I stedet må det etableres subsidieordninger til tiltak som både har positiv effekt for naturmangfoldet og klimaet.

Vern av natur

Sammen med bærekraftig bruk, er vern av natur et viktig virkemiddel for å ta vare på naturmangfoldet. Det er derfor viktig med økt vern, særlig av høyproduktive områder i lavlandet som er viktig for naturmangfoldet.

Et viktig tiltak er for eksempel økt vern av skog. Fra grunneiersiden gjøres det nå et godt arbeid med dette, og det er viktig at det nå settes av tilstrekkelig ressurser til dette slik at dette arbeidet ikke stopper opp og verdifulle områder går tapt.

Organisasjonenes rolle og medvirkning

For å ta vare på naturmangfoldet er det viktig at folk har et nært forhold til naturen. Imidlertid ser vi at friluftslivet ikke er selvrekruiterende på samme måte som tidligere og at det i større grad må læres gjennom organisert aktivitet. I dette arbeidet mener FRIFO at friluftslivsorganisasjonene har en særlig viktig rolle og funksjon. Det er et stort potensial for å få flere ut i naturen hvis rammebetingelsene for organisasjonene blir bedre. Med bedre rammebetingelse bør organisasjonene kunne spille en viktig rolle i bevisstgjøringen av befolkningen i forhold til verdien av naturmangfoldet, jf omtale av dette lengre opp.

Organisasjonene har også en viktig rolle, blant annet gjennom Forum for natur og friluftsliv (FNF), for å være en motkraft til store utbyggingsinteresser. Det er imidlertid et betydelig demokratisk problem når utbyggingsinteressene sitter med store ressurser på dagtid og organisasjonene skal ivareta natur- og friluftslivsinteressene på frivillig basis på kveldstid.

Det er derfor behov for å styrke organisasjonenes muligheter, blant annet gjennom FNF, til å delta på en god og relevant måte i slike saker. Eksempelvis har FNF og organisasjonene i et fylke opplevd å få 15-20 konsesjonssøknader på høring på en måned.

Vennlig hilsen
Friluftslivets fellesorganisasjon

Lasse Heimdal
generalsekretær

Hans Erik Lerkelund
rådgiver